

Komitet pravnika
za ljudska prava

YUCOM

Branitelji ljudskih prava

Lawyers` Committee
for Human Rights

YUCOM

Human Rights Defenders

www.yucom.org.rs

BILTEN KANCELARIJE PRAVNE POMOĆI
Mart 2011

Komitet pravnika za ljudska prava
Svetogorska 17
11 000 Beograd

Call centar za pružanje pravne pomoći

0 700 400 700

*Bilten u okviru projekta "Pravna pomoć u slučajevima povrede ljudskih prava, diskriminacije i zaštite branitelja ljudskih prava", koji realizuje YUCOM uz podršku i saradnju nevladine organizacije **Civil Rights Defenders***

Kancelarija pravne pomoći u prva tri meseca 2011. godine imala je 78 novih slučajeva. Dajemo vam pregled nekoliko najkarakterističnijih u kojima je YUCOM reagovao.

Pravo na pravično suđenje (suđenje u razumnom roku) i pravo na imovinu

Činjenice o predmetu:

Z. M. iz Kanade je, tokom 1989. i 1990. godine uplatio iznos od oko 230.000,00 kanadskih dolara na račun Republike Srbije, a u okviru programa „Zajam za privredni razvoj RS”, u skladu sa Zakonom o zajmu za privredni razvoj u Socijalističkoj Republici Srbiji. Više puta se obraćao bankama sa zahtevima za ažuriranje isplata po ugovorima, obzirom da su uveliko ušle u docnju.

Nakon više bezuspešnih urgencija bankama, Z.M. je u maju 2003. godine podneo tužbu Prvom opštinskom sudu u Beogradu, a radi isplate duga.

U postupku po ovoj tužbi, koji je još uvek u toku, doneto je više pravno neutemeljenih odluka, koje su po žalbi Z.M. uvek bile ukidane od strane drugostepenog suda. Pismeni dokazi koje je tužilac iznosio na ročištima nisu bili cenjeni prilikom donošenja odluka. Zastupnici tužene, koji su svaki put bili uredno pozvani, odazvali su se na svega par ročišta, a da njihova zloupotreba procesnih ovlašćenja nikada nije bila sankcionisana od strane suda.

Reakcija YUCOM-a:

Nakon pribavljanja relevantne sudske dokumentacije od tužioca, Komitet pravnik za ljudska prava je podneo ustavnu žalbu Ustavnom sudu RS, ukazujući na povrede navedenih prava od strane sudskih organa.

Odgovor Ustavnog suda se očekuje, a ukoliko ne bude zadovoljavajući YUCOM će

izraditi predstavku Evropskom sudu za ljudska prava.

Slučaj koji opisujemo odnosi se na jedan od najvećih problema pravosuđa - povredu prava na suđenje u razumnom roku. Ukazivanjem na ovakve slučajeve, očekujemo da podstaknemo sudove da efikasnije vode postupke.

Takođe naglašavamo osetljivost pitanja zajma za privredni razvoj Srbije, koji je označio početak prevara, pljačkanja i osiromašivanja građana Srbije tokom devedesetih godina.

Konferencija „Borba protiv nasilja”

Prvog marta 2011. godine u Medija centru u Beogradu, održana je Konferencija na temu „Borba protiv nasilja”, u okviru projekta “Pravna pomoć u slučajevima povrede ljudskih prava, diskriminacije i zaštite branitelja ljudskih prava”.

Panelisti na konferenciji bili su Maja Mičić, direktorka Inicijative mladih za ljudska prava, Danica Jovanović, predstavnik NVO Banatska ženska Romska mreža, Marija Savić, predstavnik Koalicije protiv diskriminacije, Natalija Šolić i Kristina Todorović advokatice YUCOMa, kao i Milan Antonijević direktor YUCOMa.

Kroz prezentaciju slučajeva koje nevladine organizacije vode, panelisti su istakli neopravdano različite pristupe državnih organa u borbi protiv nasilja nad ranjivim grupama - Romima, duševno obolelim licima, pripadnicima nacionalnih manjina, ženama, LGBT populacijom.

Jedna od tema konferencije bila je uticaj nevladinih organizacija u zastupanju pred

državnim organima, kao i posledicama koje branitelji ljudskih prava zbog svog angažovanja trpe.

Najavljen je početak rada Call centra na broju 0700-400-700 za pružanje pravne pomoći žrtvama povreda ljudskih prava.

Sumirajući probleme zbog kojih su se građani u prethodna tri meseca obraćali YUCOMu, istaknuto je da su se ovoj nevladinoj organizaciji najviše javljali predstavnici marginalizovanih društvenih grupa - pripadnici nacionalnih manjina, LGBT populacije i osobe sa psihičkim smetnjama.

Civilno društvo mora da bude aktivnije i da više sarađuju u borbi protiv nasilja, jedan je od zaključaka učesnika konferencije koju je organizovao Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM.

Slučaj govora mržnje i diskriminacije LGBT populacije

Činjenice o slučaju:

Početkom 2011. godine, u Smederevu, od strane nepoznatih lica, ispisani su grafiti koji sadrže poruke mržnje prema homoseksualnoj populaciji, kao i pozive na ubijanje gej muškaraca. Grafiti su ispisani na više značajnijih zgrada u centru ovog mesta. Brojnim grafitima izriču se najteže pretnje i pozivi na ubistva i nasilje nad građanima Srbije zbog njihove drugačije seksualne orijentacije, a traži se i uskraćivanje njihovih Ustavom i zakonima zagwarantovanih prava, uključujući pravo na mirno i nenasilno okupljanje i delovanje.

Ispisivanje ovakvih poruka na zidovima nedvosmisleno predstavlja otvoren govor mržnje, kao i širenje, odnosno predstavljanje ideja i teorija koje zagovaraju mržnju, diskriminaciju i nasilje protiv pripadnika homoseksualne populacije.

Pored očigledne namere da se u Srbiji širi strah među LGBT osobama, ovim grafitima je učinjeno i više krivičnih dela kao što su: - **rasna i druga diskriminacija** iz člana 387. st. 2. Krivičnog zakonika Republike Srbije; **govor mržnje** (član 11. Zakona o zabrani diskriminacije); **uznemiravanje i ponižavajuće postupanje** (član 12. ZZD); **težak oblik diskriminacije** (član 13. tačka 1. i tačka 7. ZZD); **diskriminacija na osnovu seksualne orijentacije** (član 21. ZZD).

Reakcija YUCOM-a:

Od Poverenice za zaštitu ravnopravnosti zatražili smo da preduzme hitne mere radi uklanjanja ovih grafiti, a istovremeno smo podneli krivičnu prijavu protiv NN lica, zbog izvršenja krivičnog dela **Rasna i druga diskriminacija**, iz člana 387. st. 2 KZ RS.

Ono što je alarmantno jeste odsustvo adekvatne reakcije nadležnih državnih i gradskih organa, posebno u situaciji kad je u Srbiji najzad usvojen Zakon o zabrani diskriminacije i kad odnos i stepen tolerancije većine prema manjinskim grupama postaje relevantan i kao pokazatelj spremnosti društva da se uključi u svetske i evropske procese i integracije.

Napadi na braniteljke ljudskih prava

Činjenice o slučaju

Tokom marta tekuće godine, na e-mail adresu aktivistkinje mirovne nevladine organizacije „Žene u crnom“, pristiglo je više od deset poruka. Svaka od njih bila je uznemiravajućeg, pretećeg i krajnje uvredljivog sadržaja. Pored ozbiljnih pretnji, većina poruka sadržala je i fotografije istog karaktera – grubog i uznemiravajućeg. U njima je jasno iskazana osuda zalaganja ove aktivistkinje za ljudska prava u Srbiji, za ravnopravnost svih – bez obzira na rasu, veru, pol, seksualno opredeljenje i slično.

Poruke su slate sa nekoliko različitih e-mail adresa, s tim da nekoliko njih direktno upućuju na pripadnike desničarskih organizacija.

Reakcija YUCOM-a:

Nadležnom tužilaštvu podnete su krivične prijave za krivično delo *Rasna i druga diskriminacija*, iz člana 387. st. 2 KZ RS kao i *Nasilničko ponašanje*, iz člana 344. KZ RS. Od Ministarstva unutrašnjih poslova, zahtevano je da se, preko Odeljenja za visokotehnoški kriminal, putem e-mail adresa, pribave sve neophodne informacije o licima koja su uputila ove pretnje, kako bi se omogućilo sprovođenje postupka.

Podnošenjem ove prijave zahtevano je da nadležni organ, sprovođenjem zakonom predviđenog postupka, pruži zaštitu oštećenju, obezbeđujući poštovanje odredaba Krivičnog zakonika koje se odnose na zločine mržnje i da se učinioci ovih dela kazne po zakonu, kako bi se omogućilo oštećenju da obavlja svoj rad slobodno i bez rizika, te da bi se sprečilo širenje atmosfere mržnje prema braniteljicama i braniteljima ljudskih prava, koja već izvesno vreme vlada u društvu i ometa njihov rad i neprocenljiv doprinos društvu i državi.

Činjenice o predmetu:

U februaru 2011. godine, od strane nadležnog tužilaštva, pokrenut je krivični postupak protiv A.S, a zbog krivičnog dela *Ugrožavanje bezbednosti*, predviđenog članom 138. st. 2. KZ RS.

Optužnim predlogom OJT-a iz Pančeva, A.S. se tereti da je u toku jula 2010. godine, poslala više SMS poruka preko mobilnog telefona u kojima su sadržane grube pretnje po živote i bezbednost porodice maloletnog B.J. iz sela Jabuka kod Pančeva, koji je prvostepenom presudom Višeg suda u Pančevu osuđen na 4 godine maloletničkog zatvora zbog ubistva svog vršnjaka, D.S.

Reakcija YUCOM-a:

Komitet pravika za ljudska prava preuzeo je zastupanje oštećenih, porodice maloletnog B.J.

Na glavnoj raspravi održanoj 3.3.2011. godine, saslušani su oštećeni i okrivljena. Tada je ujedno i završen dokazni postupak. Suđenje je održano uz monitoring predstavnika Regionalnog centra za manjine kao i Žena u crnom.

Istog dana izrađena je i prvostepena presuda, kojom je A.S. uslovno osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 3 meseca, koja se neće izvršiti ako u roku od 1 godine ne izvrši novo krivično delo.

Prva napomena koju bismo stavili kod ovog slučaja je brzina vođenja postupka i donošenja prvostepene presude. Ceneći okolnosti slučaja YUCOM je odlučio da bi ulaganje žalbe na presudu bilo necelishodno, kao i da je ovom presudom postignuta srha kažnjavanja u veoma kratkom i efikasnom postupku.